

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē

॥ aṣṭātriṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ aṣṭātriṃśaḥ sargaḥ ॥

sītākarṭṛkavalkaladhāraṇasyānaucityaṃ pratipādya rājñā
kaikēyyā bhartsanaṃ śrīrāmasya rājānaṃ prati kausalyāyāṃ
kṛpādrṣṭiṃ kartumanurōdhaśca

tasyāṃ cīraṃ vasānāyāṃ
nāthavatyāmanāthavat |
pracukrōśa janaḥ sarvō
dhik tvāṃ daśarathaṃ tviti || 2.38.1 ||

tēna tatra praṇādēna
duḥkhitaḥ sa mahīpatiḥ |
cicchēda jīvitē śraddhāṃ
dharmē yaśasi cātmanaḥ || 2.38.2 ||

sa niḥśvasyōṣṇamaikṣvāka -
stāṃ bhāryāmidamabravīt |
kaikēyi kuśacīrēṇa
na sītā gantumarhati || 2.38.3 ||

sukumārī ca bālā ca
satataṃ ca sukhōcitā |

nēyaṃ vanasya yōgyēti
satyamāha gururmama || 2.38.4 ||

iyam hi kasyāpi karōti kiñcit
tapasvinī rājavarasya putrī |
yā cīramāsādya janasya madhyē
sthitā visaṃjñā śramaṇīva kācit || 2.38.5 ||

cīrāṇyapāsyājjanakasya kanyā
nēyaṃ pratijñā mama dattapūrvā |
yathāsukhaṃ gacchatu rājaputrī
vanaṃ samagrā saha sarvaratnaiḥ || 2.38.6 ||

ajīvanārheṇa mayā nṛśaṃsā
kṛtā pratijñā niyamēna tāvat |
tvayā hi bālyāt pratipannamētat
tanmā dahēd vēṇumivātmapuṣṭam || 2.38.7 ||

rāmēṇa yadi tē pāpē
kiñcitkṛtamaśōbhanam |
apakāraḥ ka iha tē
vaidēhyā darśitō'dhamē || 2.38.8 ||

mṛgīvōtphullanayanā
mṛduśīlā manasvinī |
apakāraṃ kamiva tē
karōti janakātmajā || 2.38.9 ||

nanu paryāptamēvaṃ tē
pāpē rāmavivāsanam |

kimēbhiḥ kṛpaṇairbhūyaḥ
pātakairapi tē kṛtaiḥ || 2.38.10 ||

pratijñātaṃ mayā tāvat
tvayōktaṃ dēvi śṛṇvatā |
rāmaṃ yadabhiṣēkāya
tvamihāgatamabravīḥ || 2.38.11 ||

tattvētat samatikramya
nirayaṃ gantumicchasi |
maithilīmapī yā hi tva -
mīkṣasē cīravāsinīm || 2.38.12 ||

ēvaṃ bruvantaṃ pitaraṃ
rāmaḥ samprasthitō vanam |
avākśīrasamāsīna -
midam vacanamabravīt || 2.38.13 ||

iyaṃ dhārmika kausalyā
mama mātā yaśasvinī |
vṛddhā cākṣudraśīlā ca
na ca tvāṃ dēva garhatē || 2.38.14 ||

mayā vihīnāṃ varada
prapannāṃ śōkasāgaram |
adṛṣṭapūrvavyasanāṃ
bhūyaḥ sammantumarhasi || 2.38.15 ||

putraśōkaṃ yathā narcchēt
tvayā pūjyēna pūjitā |

māṃ hi sañcintayantī sā

tvayi jīvēt tapasvinī || 2.38.16 ||

imāṃ mahēndrōpama jātagardhinīm

tathā vidhātum jananīm mamārhasi |

yathā vanasthē mayi śōkakarśītā

na jīvitam nyasya yamakṣayaṃ vrajēt || 2.38.17 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye

ayōdhyākāṇḍē aṣṭātriṃśaḥ sargaḥ ||